

ТЕМА 10

Основи методики розслідування злочинів проти власності.

Основи методики розслідування хуліганств

План лекції

1. Криміналістична характеристика злочинів проти власності.
2. Розслідування крадіжок.
3. Особливості криміналістичної характеристики грабежів і розбоїв.
4. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні злочинів проти власності.
5. Криміналістична характеристика хуліганства.
6. Особливості тактики слідчих дій при розслідування хуліганства.

1. Криміналістична характеристика злочинів проти власності

Найбільш розповсюдженою формою посягань на гарантовані Конституцією майнові права, громадян, організацій, підприємств, юридичних осіб будь-якої форми власності, що охороняються Кримінальним кодексом, є крадіжки (ст. 185 КК), грабежі (ст. 186 КК), розбійні напади (ст. 187 КК). Розділ VI Кримінального кодексу до злочинів проти власності відносить також вимагання (ст. 189 КК), шахрайство (ст. 190 КК), привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК) та ряд інших злочинів.

Предметом цих злочинів є майно, цінності, гроші та інше, що належить власнику, тобто суб'єкту власності, який на законній підставі має право володіти, користуватися та розпоряджатися ними. Визначення предмета власності при розслідуванні конкретного злочину сприяє встановленню інших його елементів, зокрема, окремих характеристик особи злочинця, обстановки вчинення та інше.

Спосіб вчинення злочинів проти власності (незалежно від її

форми) є основним елементом криміналістичної характеристики, оскільки об'єднує єдиним умислом систему дій по готуванню, вчиненню і приховуванню злочину, які нерідко виконуються різними суб'єктами. Більшості таких злочинів передують попереднє вивчення місця злочину. Діями по готуванню являються також виготовлення або підшукування знарядь злочину. Злочинці заздалегідь передбачають шляхи відходу з місця події. Нерідко вживаються заходи по знищенню, маскуванню, фальсифікації слідів на місці злочину. Збут викрадених предметів нерідко також входить у спосіб приховування злочинів. Спосіб вчинення інколи дозволяє визначити деякі особливості особи, що скоїла злочин.

Одним з елементів криміналістичної характеристики злочинів проти власності являється *обстановка*, в якій вони вчинюються. Ці злочини відносяться до злочинів, місце вчинення яких локалізується просторово і в більшості випадках обмежено невеликою площею.

За характером зв'язку злочинних дій з особливостями місця їх вчинення можна виділити три групи:

- а) місце заздалегідь обирається злочинцем (злочинцями) і являється одним із факторів формування способу вчинення злочину (наприклад, відсутність охорони об'єкта);
- б) місце прямо пов'язано із предметом злочину (заволодіння певним майном);
- в) злочини, в яких вибір місця злочинних дій випадковий.

В криміналістичній характеристиці крадіжок враховуються дані про час їх вчинення. Як правило, це час відсутності власників (з 9.00 до 17.00). Для грабежів – це вечірній і нічний час (з 20.00 до 23.00).

Важливим елементом криміналістичної характеристики злочинів проти власності являються дані про типові сліди та інші джерела інформації про злочин. Механізм слідоутворення при вчиненні крадіжок, грабежів обумовлений характером взаємодії злочинців з оточуючою матеріальною обстановкою. На місці події сліди залишають:

- а) злочинці (сліди ніг, рук, крові, мікрочастинки одягу);

б) знаряддя злочину (сліди розруба, віджиму, удару, транспортних засобів).

На злочинцях також можуть залишатися сліди з місця події і від злочинних дій.

Основними способами отримання інформації про подію злочину являються:

- огляд місця події, який проводиться з метою виявлення слідів злочину і використаних технічних засобів;
- допит потерпілих і свідків;
- затримання, освідчення підозрюваних, їх особистий обшук і обшук за місцем проживання, роботи.

Характерне розміщення слідів злочину може бути використане для встановлення злочинця за системою “модус операнді” (способом дії) або деякими його ознаками (стать, вік, рід занять і таке інше).

В криміналістичній характеристиці злочинів проти власності окреме місце займають відомості про особу злочинця. Злочинців, що вчиняють злочини проти власності, можна умовно поділити на дві групи:

- а) особи із стійкою антисоціальною установкою, які вчиняють розбої, кваліфіковані види грабежів, крадіжок, вимагання, шахрайство. Вони можуть мати певну спеціалізацію. Як правило, такі особи є рецидивістами й очолюють злочинні групи;
- б) особи, які вчинили злочини в силу якихось конкретних обставин, будучи втягнутими в злочинні групи (в більшості неповнолітні), чи коли віктимна поведінка жертви провокує на вчинення злочину (залишені без нагляду речі).

В криміналістичній характеристиці таких злочинів мають значення і дані про особу потерпілого. Злочинці, як правило, не випадково обирають об’єктом посягань майно конкретної особи або певного власника. Їм відомо, що особа має значні кошти або цінності. Задача слідчого полягає у встановленні характеру зв’язку елементів в системі “жертва – злочинець”, типовими являються зв’язки, які обумовлюють:

- а) сам факт злочину або окремі його обставини (предмет, спосіб дій, місце, час), це можуть бути побутові чи ви-

- робничі зв'язки;
- б) образ дій злочинця і потерпілого після вчинення злочину.

Основні обставини, які підлягають встановленню:

- факт викрадення майна;
- факт таємного, відкритого (без насильства або із насильством, яке не є небезпечним для життя і здоров'я чи є небезпечним);
- предмет (викрадене майно, його ознаки, вартість, кому саме належить);
- місце і час вчинення злочину;
- спосіб проникнення, застосування технічних засобів, пристроїв;
- конкретні дії злочинців на місці злочину;
- кількість злочинців і роль кожного члена злочинної групи;
- дані про особу винного і мотиви злочину;
- обставини, що сприяли вчиненню злочину;
- обставини, що впливають на ступінь і характер відповідальності;
- інші обставини в залежності від конкретної ситуації.

2. Розслідування крадіжок

Початковий етап розслідування

Вихідні дані про злочини проти власності надходять із різних джерел:

- а) заяв потерпілих;
- б) заяв громадян про злочинні дії конкретних осіб;
- в) затримання з речовими доказами;
- г) інші джерела.

Для порушення кримінальної справи необхідно, щоб в первинних матеріалах містились дані про характер і обставини події, а також про настання певних наслідків. Якщо відомості недостатні або викликають сумніви в їх достовірності, необхідно провести попередню перевірку. Але перевірка не повинна підміняти процес розслідування, оскільки зволікання мо-

же привести до втрати слідів злочину.

Зміст початкового етапу розслідування визначається слідчою ситуацією, яка склалася в залежності від часу, що пройшов з моменту вчинення злочину або виявлення її слідів, поведінки винних, потерпілих, свідків та інше.

Кожний конкретний злочин на початковому етапі розслідування характеризується тільки йому притаманною слідчою ситуацією. Узагальнення слідчої практики дозволяє виділити найбільш типові слідчі ситуації, які визначають загальне направлення розслідування, його тактичні операції – комплекс узгоджених між собою слідчих і оперативно-розшукових дій, об'єднаних загальною метою.

Типові слідчі ситуації при крадіжках:

1. Факт крадіжки встановлений, але відсутні відомості про винну особу.

Основні задачі – встановлення особи, що вчинила злочин, і виявлення викраденого майна, цінностей. Шляхи їх вирішення:

- огляд місця події з метою встановлення слідів злочину і злочинця;
- проведення опитування потерпілого і свідків для отримання інформації про викрадені речі й обстановку злочину;
- огляд прилеглої до місця події території;
- при вилученні слідів чи інших речових доказів необхідно призначити експертизи (дактилоскопічні, трасологічні та інші, в залежності від вилучених об'єктів).

2. Факт крадіжки встановлений, маються відомості про можливого злочинця: вік, риси зовнішності, одяг, особливі прикмети.

Задачі такі ж, як і в попередній ситуації. Шляхи вирішення:

- використання оперативних можливостей;
- складання суб'єктивного портрета.

3. Факт крадіжки виявлений і підозрюваний затриманий з речовими доказами. Основна задача – закріпити сліди злочину. Типові версії: крадіжку вчинив затриманий; затриманий придбав викрадене майно або взяв його на зберігання.

4. Виявлено факт зникнення майна при відсутності слідів проникнення злочинця до місця його знаходження. Типові версії: крадіжка вчинена членом сім'ї чи знайомим; має місце інсценування. Напрямки розслідування: розшук викраденого майна; встановлення осіб, яким відомо про злочин; перевірка зв'язків потерпілого і вірогідного злочинця; встановлення осіб, яким було відомо про місце знаходження викрадених предметів. Замки направляються на експертизу.

Наступний етап розслідування

На цьому етапі розслідування головна задача зводиться до визначення достатніх підстав для пред'явлення обвинувачення підозрюваній особі, уточнення обставин, встановлення мотиву злочину.

Особливості цього етапу залежать від результатів слідчих і оперативно-розшукових дій, проведених на початковому етапі і слідчій ситуації, яка склалась на цей час.

Типові ситуації:

1. Злочинець визнає свою вину, його показання не протирічать зібраним доказам (слідчий закінчує справу).
2. Злочинець визнає викрадення тільки того, що було у нього знайдено, і відмовляється від окремих епізодів. Слідчий висовує для перевірки версії по кожному пункту, як визнання вини, так і відмови.
3. Зібрані докази винуватості особи, але вона не визнає вини і посилається на алібі. Версії алібі можуть підтверджувати співучасники, покупці краденого. Необхідно провести додаткові обшуки, допити тощо.
4. Якщо злочинець встановлений, але не затриманий, у план включається перелік заходів, спрямованих на його затримання.

3. Особливості криміналістичної характеристики грабежів і розбоїв

Характерною особливістю грабежів і розбоїв, що відрізняє їх від крадіжок, є відкритий характер дій злочинців, що носять насильницький характер, який оцінюється за способом їх скоєння і наслідком. Дані про спосіб вчинення грабе-

жів і розбоїв являються одним із основних елементів криміналістичної характеристики цих злочинів, його складають дії злочинця при нападі на потерпілого і заволодінні майном.

Оскільки грабежі і розбої вчиняються в безлюдних місцях, очевидців, як правило, не буває. Розбійні напади на власників, а також касирів, інкасаторів вчиняються, як правило, групою осіб і ретельно готуються (автотранспорт, зброя, авіа- і залізничні квитки для виїзду в інше місце, маскування зовнішності). Викрадене майно збувають в інших районах.

Важливим елементом криміналістичної характеристики є обстановка місця злочину і сліди, що залишилися.

Початковий етап розслідування грабежів та розбоїв починається із встановлення:

- а) де і коли вчинено розбій чи грабїж, хто в цьому брав участь, чи є очевидці, в чому виразилось насильство;
- б) хто потерпілі, чи причинені тілесні ушкодження і ступінь їх тяжкості;
- в) час і місце вчинення злочину;
- г) що викрадено, його вартість, кому належить, його ознаки.

Типові версії:

- напад мав місце і вчинений при обставинах, про які повідо-мив потерпілий;
- напад мав місце, але потерпілий повідомляє неправильно;
- інсценування нападу з метою приховати розтрату, втрату важливих документів, зброї (при цьому можливе навіть спричинення собі тілесних ушкоджень).

Особливість таких злочинів в тому, що потерпілий є учасником події і може дати певну інформацію.

Якщо кримінальна справа порушена за заявою потерпілого і злочинець ще невідомий, потерпілого необхідно допитати детально про обставини події, особу злочинця, можливо про співучасників, викрадені речі, освідчити потерпілого з метою виявлення слідів злочину. З урахуванням отриманих даних провести огляд місця події, організувати проведення оперативно-розшукових заходів по виявленню і затриманню злочинців.

В залежності від характеру злочину і предметів посягань може виникнути необхідність у побудові конкретних версій щодо поведінки потерпілого (інсценування злочину).

Якщо неповністю з'ясовані обставини вчинення грабежу чи розбою, не встановлені особи, причетні до злочину. – задачі початкового етапу залишаються невирішеними. Необхідно спланувати і провести додаткові слідчі й оперативно-розшукові заходи, спрямовані на виконання цього етапу.

Наступний етап розслідування

Задачі цього етапу визначаються результатами роботи на початковому етапі, ситуацією, яка склалася після пред'явлення підозрюваному постанови про притягнення його як обвинуваченого і допита по суті обвинувачення.

Типові ситуації такі ж, як і при крадіжках:

- винний визнає свою вину (аналізуються його показання, спів-ставляються з доказами, що зібрані з метою виявлення протиріч);
- якщо обвинувачений не визнає своєї вини, необхідно кожне заперечення уточнити з посиланням на джерела і співставити з доказами та підтвердити чи спростувати шляхом побудови версій і перевірки їх слідчими діями та оперативно-розшуковими заходами. Тактичні операції “Перевірка алібі”, “Розшук викраденого майна”, “Розшук і затримка співучасників грабежу”.

4. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні злочинів проти власності

Допит потерпілого – одна із початкових слідчих дій, необхідна для отримання відомостей про обставини злочину, викрадені речі, їх ознаки, ознаки зовнішності злочинця.

З урахуванням психічного стану (а при тілесних ушкодженнях – стану здоров'я) допит може бути нетривалим, лише про головні його обставини, які по можливості повинні деталізуватись.

У зв'язку з тим, що викликані нападом хвилювання могли притупити пам'ять, необхідні показання аналізувати й

оцінювати критично.

Огляд місця події – обов'язковий, незалежно від місця події – приміщення чи відкрита місцевість. Він дозволяє встановити обставини злочину, виявити сліди зброї, яка застосовувалась, втрачені предмети. При цьому необхідно звертати увагу на обставини, що можуть свідчити про інсценування. Огляд місця події може бути проведений у присутності потерпілого, який може дати пояснення.

Допит підозрюваного. В залежності від ситуації (особа затримана на місці події злочину; потерпілий вказав на особу як на таку, що напала) застосовується або вільна розповідь особи, або відповіді на запитання. Важливо уточнювати деталі показань з метою викриття неправдивих і усунення протиріч.

Пред'явлення для впізнання має особливості, пов'язані з пережитим потрясінням. Потерпілий часто знаходиться у стані сильного душевного хвилювання, страху, що може негативно впливати на хід і результат впізнання. В таких випадках необхідно надати йому психологічну допомогу. Треба мати на увазі, що при нападі злочинець може змінювати свою зовнішність. Доволі часто злочинці при вчиненні злочину використовують маски, після злочину змінюють одяг.

Обшук проводиться негайно після встановлення підозрюваного.

Слідчий експеримент проводиться для перевірки можливості в даній обстановці здійснити дії, на які вказав потерпілий, свідки.

Призначення експертиз залежить від того, які сліди (об'єкти) вилучені при огляді місця події, якщо є тілесні ушкодження у потерпілого.

5. Криміналістична характеристика хуліганства

Хуліганство посягає на громадський порядок, виражає явну неповагу до суспільства.

Відомості про спосіб вчинення злочину являються одним із головних елементів криміналістичної характеристики.

Основу хуліганської дії складають жести, слова, фізичне насильство.

Жест (міміка) складає основу таких способів вчинення хуліганських дій, як цинічні рухи тіла, роздягнення догола.

Найбільш розповсюдженим способом вчинення хуліганства являється слово – нецензурні вислови, погрози, створення шуму, що призводить до зриву громадських заходів, вигуки, репліки, порушення нормального режиму роботи підприємств, спокою громадян у квар-тирах і громадських місцях. Часто це поєднується з жестами, мімікою, фізичним насильством.

Фізичне насильство – основа більшості способів вчинення хуліганства: нанесення побоїв, опір представникам влади, цькування собаками, пошкодження майна.

Класифікація способів вчинення хуліганства на основі названих елементів дозволяє уявити слідову картину місця злочину, прогнозувати джерела ідеальних і матеріальних відображень.

Місцем вчинення хуліганських дій можуть бути: вулиця, громадський транспорт, дискотека, кафе, гуртожиток, підвір'я, квартири, пляж і таке інше.

Обстановка, як правило, характеризується накопиченням публіки, відсутністю нарядів міліції.

По часу вказані дії вчинюються ввечері, у вихідні, святкові, передсвяткові дні, під час масових заходів, коли вони недостатньо організовані.

Основні джерела інформації про вчинення хуліганства – люди і речі. Люди – це свідки, які зафіксували в пам'яті подію злочину. Якщо хуліганство вчинене способом жестів і міміки, це є головним джерелом інформації.

В деяких випадках це можуть бути фотознімки, відеознімки, на яких зафіксовані хуліганські дії.

Хуліганство, вчинене словом (мовою), фіксується у вигляді ідеальних слідів пам'яті свідків, потерпілих. Матеріальними джерелами можуть бути фонограми звукозаписів.

При хуліганстві, вчиненому із застосуванням фізичної сили, крім ідеальних відображень в пам'яті, утворюються матеріальні сліди безпосереднього контакту злочинця або знаряддя злочину з об'єктами матеріального світу: сліди рук, ніг, знарядь. На місці події в цих випадках нерідко залишаються сліди-предмети (палка, недопалок), а також сліди-речовини

(кров, виділення). Особливістю слідової картини є те, що вона швидко змінюється. Сліди, свідки хуліганства, яке вчинене на зупинці громадського транспорту, швидко втрачаються (залишають місце події).

Важливим елементом криміналістичної характеристики хуліганства є відомості про особу злочинця. Середній вік хулігана складає 18-25 років. Вони характеризуються низьким рівнем освіти, зловживають спиртними напоями, 1/3 – це особи, які раніше були судимі.

Початковий етап розслідування хуліганства включає:

- а) прийняття рішення про порушення кримінальної справи;
- б) вибір норми розслідування (провадження дізнання – протокольна форма або попереднє слідство).

Про вчинення хуліганства стає відомим:

- а) із заяв громадян, посадових осіб;
- б) при безпосередньому виявленню ознак злочину правоохоронними органами;
- в) при поверненні судом матеріалів по хуліганству, по яких необхідне попереднє слідство.

Початковий етап починається з аналізу оцінки первинних матеріалів, що дозволяє визначити слідчу ситуацію і потім спланувати тактичні операції.

Типові слідчі ситуації:

1. Особа затримана на місці події (в громадському транспорті, на вулиці), маютьсв свідки, потерпілі і матеріальні сліди.

Тактичні операції:

- встановлення особи затриманого;
- встановлення ознак хуліганства в його діях;
- виявлення і збереження джерел доказів (опитування свідків, рапорти працівників патрульно-постової служби міліції).

2. Особа, що скоїла хуліганство, знаходиться на місці події і продовжує вчиняти хуліганські дії (це типово для квартирної дебошу, на концерті, коли хуліган не звертає уваги на спроби громадян припинити хуліганські дії, а погрожує застосуванням фізичної сили, нанесенням тілесних ушкоджень).

Тактичні операції:

- припинення хуліганських дій;
- затримання хулігана;
- встановлення джерел доказів.

3. Хуліганство вчинене в минулому, особа відома.

Тактичні операції:

- встановлення факту хуліганських дій;
- забезпечення присутності хулігана на попередньому слідстві;
- встановлення джерел інформації.

4. Особа, що вчинила хуліганські дії, приховалась, інформація про нього – це ознаки зовнішності, які запам'ятали свідки, потерпілий.

Тактичні операції:

- розшук і затримання (за описом зовнішності);
- ідентифікація особи затриманого;
- встановлення джерел інформації.

5. Виявлені сліди хуліганських дій, злочинець невідомий, свідків немає – це характерно для хуліганства без свідків (на стінах написи, на пам'ятниках, шкода майну).

Реалізація тактичної операції завжди починається з планування системи слідчих дій, оперативно-розшукових і організаційних заходів, направлених на вирішення конкретної задачі розслідування.

На початковому етапі розслідування для вирішення будь-якої слідчої ситуації планується тактична операція – “Встановлення джерел доказів”, яка включає:

- проведення оперативно-розшукових заходів, використання процесуальних заходів (огляд місця події, обшук, виїмка);
- встановлення можливих свідків та їх допит;
- при нанесенні тілесних ушкоджень – освідування потерпілого для встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень і визначення предмета, яким вони могли бути спричинені.

Таким чином, планування тактичної операції як системи слідчих дій, оперативно-розшукових і організаційних заходів

завжди визначається характером слідчої ситуації і задачами розслідування, які витікають з неї.

Наступний етап розслідування

Його початок пов'язується із закінченням невідкладних слідчих дій. До цього часу зібрані і закріплені основні джерела доказів, перевірені слідчі версії, затримані підозрювані. Діяльність слідчого починається з аналізу й оцінки зібраних фактичних даних, врахування нових слідчих ситуацій, планування відповідних версій та визначення подальшого направлення розслідування.

Типові слідчі ситуації:

а) *встановлена конкретна особа і її причетність до вчинення хуліганства, пред'явлено обвинувачення.* В даному випадку слідчі дії спрямовані на завершення розслідування і направлення справи до суду. Оцінка повноти і достатності зібраних фактичних даних базується на встановленні всіх обставин справи, що підлягають доказуванню, а саме:

- чи мало місце хуліганство, де, коли і яким способом вчинене;
- чи не вчинено одночасно й інший злочин (погроза вбивством, заподіяння тілесних ушкоджень та ступінь їх тяжкості);
- ким вчинені хуліганські дії, скільки було злочинців, роль кожного;
- винність (чи усвідомлювала особа, що її дії грубо порушують громадський порядок), мотиви (явна неповага до суспільства, особлива зухвалість, винятковий цинізм);
- обставини, що впливають на ступінь відповідальності (сп'яніння);
- наслідки.

б) *є підозрюваний, але зібрані докази недостатні для пред'явлення обвинувачення.* В даному випадку необхідно провести наступні дії:

- допит (повторний) свідків, потерпілих, підозрюваного;
- пред'явлення для впізнання;
- перевірка показань на місці;
- обшук;

- проведення експертиз.
- Послідовність цих дій залежить від характеру задач і версій, що перевіряються.
- в) *недостатньо зібрано доказів, не встановлена особа злочинця*. Дана ситуація вимагає:
- висування і перевірки версій: щодо злочинця, щодо встановлення свідків;
 - використання можливостей оперативних служб;
 - додаткового огляду місця події, допиту підозрюваного.

6. Особливості тактики слідчих дій при розслідуванні хуліганства

1. *Затримання* особи, на яку вказали свідки, потерпілий як на хулігана, є невідкладною дією і проводиться, як правило, до порушення кримінальної справи для з'ясування обставин події.

2. *Особистий обшук* проводиться обов'язково з метою запобігання знищенню підозрюваним предметів, які використовувались при вчиненні хуліганства, або слідів.

3. *Огляд місця події* дозволяє:

- виявити сліди-відображення (кров, волос, знаряддя, часточки одягу, гудзики);
- якщо злочинець приховався – перевірити можливі шляхи виходу з місця події.

4. *Допит підозрюваного* передбачає:

- допит потерпілих, свідків як етап підготовки до допиту хулігана;
- застосування тактичних прийомів для переконання підозрюваного дати правдиві показання;
- пред'явлення доказів, постановка контрольних і деталізуючих питань;
- встановлення окремих обставини події: де, коли, з ким, яким способом, які дії вчинені;
- з'ясування взаємовідносин (чи знайомі) підозрюваного з потерпілим.

5. *Допит потерпілого* проводиться по можливості невід-

кладно. Його показання, як правило, носять об'єктивний характер, хоча необхідно врахувати емоційний і психічний стан потерпілого, віктимність. Деталізація обставин події має суттєве значення для встановлення хулігана і для отримання додаткових джерел інформації.

6. *Допит свідків* не менш важливий, аніж потерпілого, а інколи і більш об'єктивний. Це можуть бути випадкові перехожі, лікарі швидкої допомоги, працівники патрульно-постової служби міліції.

7. *Пред'явлення для впізнання* проводиться, коли потерпілий чи свідок заявляють, що можуть впізнати хулігана.

8. *Розшук по ідеальних відображеннях* передбачає складання суб'єктивного портрету хулігана та використання його працівниками міліції для встановлення і затримання злочинця.

Завдання до семінарського заняття

Теоретичні питання

1. Криміналістична характеристика злочинів проти власності.
2. Обставини, які підлягають встановленню.
3. Розслідування крадіжок:
 - а) початковий етап розслідування;
 - б) наступний етап розслідування.
4. Особливості криміналістичної характеристики грабежів та розбоїв:
 - а) початковий етап розслідування;
 - б) наступний етап розслідування;
 - в) особливості тактики проведення окремих слідчих дій.
5. Криміналістична характеристика хуліганств.
6. Розслідування хуліганств:
 - а) початковий етап розслідування;
 - б) наступний етап розслідування;
 - в) особливості тактики проведення окремих слідчих дій.

Практичні завдання

Завдання 1

26 березня о 9.00 в чергову частину Жовтневого РВВС надійшло повідомлення по телефону про те, що в селі Квітневе вночі з 25 на 26 березня вчинено крадіжку із сільмагу. Слідчо-оперативній групі, яка прибула на місце події, завмаг Федорова пояснила, що 25 березня о 20.00 вона і продавець Івлева закінчили роботу і, як завжди, закрили магазин на внутрішній та навісний замки. 26 березня о 8.00 вони прийшли на роботу, відкрили замки і ввійшли в магазин. Вони побачили, що на торговельних шафах відсутні багато пляшок горілки “ОКОВИТА”, рибних та м’ясних консервів, сигарет. Декілька консервів лежали на підлозі в торговельному залі. Федорова та Івлева зрозуміли, що в магазині вчинена крадіжка. Федорова побігла до сільради, щоб повідомити про крадіжку в РВВС. Івлева зайшла в підсобне приміщення і побачила, що на підлозі знаходиться штукатурка, а в стелі є отвір. Оглядом місця події встановлено, що двері в кабінет завмагу зламані і на них маються декілька чітких слідів від лапи. На підлозі в підсобному приміщенні є сліди-нашарування з характерним малюнком підошви взуття. На розкиданих в торговельній залі банках консервів виявлені сліди рук. Продавець Івлева пояснила, що 25 березня приблизно о 12.00 в магазин заходили два невідомі їй чоловіки 25-30 років, які купили пляшку горілки “ОКОВИТА” і запитали, о котрій годині зачиняють магазин. Ці люди були не із їхнього села, оскільки сельчан вона знає всіх. В сусідньому селі, що знаходиться за 5 км від села Квітневого, якісь будівельники будують корівник.

Складіть план розслідування крадіжки.

Завдання 2

Чоленко п’яним зайшов у під’їзд багатоквартирного будинку № 7, де почав стукати у перші ж двері. В квартирі в цей час побувала 9-річна Іра Бурцева. Відкривши двері, вона злякалася п’яного і побігла в магазин шукати маму. Зайшовши в квартиру незнайомих йому Бурцевих, Чоленко розкидав речі, розбив транзистор-

ний радіоприймач, термос, пошкодив піаніно, торшер. На вимогу сусідів залишити квартиру він не реагував. Наостанок Чоленко ще й відправив у коридорі природні потреби. Викликаний сусідами наряд міліції затримав у дворі сусіднього будинку № 9 п'яного громадянина, що був схожий за прикметами на особу, яка хуліганила в квартирі Бурцевих і під'їзді будинку № 7. Затриманий спростовував свою причетність до хуліганства.

Визначте послідовність слідчих дій по розслідуванню даного злочину.

Реферати

1. Особливості початкового етапу розслідування злочинів, пов'язаних з привласненням та розтратою майна.
2. Криміналістична характеристика умисного знищення чи пошкодження чужого майна.

Література до теми

1. Салтевський М.В. Криміналістика: Підручник: У 2 ч. – Ч. 2. – Харків: Консум, 2001. – С. 374-388.
2. Криміналістика: Учебник / Под ред. А.Г. Филиппова. – 3-е изд. – М.: Спарк, 2004. – С. 513-542, 660-673.
3. Криміналістика: Учебник / Под ред. И.Ф. Пантелеева, Н.А. Селиванова. – М.: Юрид. лит., 1984. – С. 447-458.
4. Целищев А.Я. Расследование грабежей и разбоев в условиях крупного города. – М., 1986.
5. Расследование преступлений: Руководство для следователей. – М., Спарк, 1991. – Гл. 3, 4.
6. Николайчик Н.И. Методика расследования краж. – Минск, 1987.
7. Расследование краж, совершенных из квартир. – Волгоград, 1990.
8. Волженкин Б.В. и др. Расследование дел о хулиганстве. – Л., 1979.
9. Зарубей В. Типові сліди крадіжок: їх характерні ознаки // Право України. – 2000. – № 11.
10. Зарубей В. Характеристика крадіжок, вчинених іноземними громадянами // Право України. – 2000. – № 5.
11. Тіщенко В. Криміналістичне значення подальшого етапу розслідування корисливо-насильницьких злочинів // Право України. – 2003. – № 3.